

عنوان مقاله:

تبیین پدیدارشناسانه رفتار آب در شکل گیری نظام باغ سازی بیرجند با استفاده از مدل کیفی

محل انتشار:

مجله تحقیقات آب و خاک ایران، دوره 52، شماره 10 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

محمد شبانی - دانشجوی دکتری گروه معماری، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران

رضا میرزایی - استادیار گروه معماری، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران

فرهاد خسروی بیژانم - دانشکده صنایع دستی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

سید محمد رضا خلیل نژاد - استادیار گروه صنایع دستی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران

خلاصه مقاله:

در طول تاریخ، معماران همواره آب را به درون بناها دعوت کرده‌اند. عنصر آب، چنان در ساخت ترکیب بناها وارد شده که عملاً نمی‌توان آن را از معماری جدا دانست و بدون آن فضاها بی‌جان و خشک جلوه می‌کنند. این معنای بلند، نیازمند ارج نهادن، بروز و جلوه‌گری در فرهنگ و معماری امروز ما دارد تا غبار کهنگی و تعلق به گذشته از چهره آن زدوده شود؛ اما چگونگی تحقق آن نیازمند تامل و تحقیق است. افزون بر آن، با توجه به کمبود آب در ایران و به‌ویژه در بیرجند، لازم است توجه ویژه و هنرمندانه‌ای به این عنصر حیاتی شود و قدر و ارزش آن بیش از پیش برای همگان معرفی شود. هدف از این پژوهش، تبیین رفتار آب در شکل‌گیری نظام باغ‌سازی بیرجند با بهره‌گیری از روش کیفی و با رویکرد پدیدارشناسانه و پاسخگویی به این پرسش‌ها است: آیا آب در نگاه معماران در نظام باغ‌سازی بیرجند از اهمیتی برخوردار بوده است؟ آیا آب به لحاظ ابعاد فرآیندی، عملکردی و محیطی می‌تواند مخاطبان را به خیزش و لذت روحی و روانی در نظام باغ‌سازی وادار سازد؟ بدین منظور، داده‌های مورد نیاز با نمونه‌گیری هدفمند و مصاحبه ژرف با پنج نفر از متخصصان، خبرگان و افراد ماهر در حوزه مورد پژوهش (معماری و میراث فرهنگی) که در نظام باغ‌سازی بیرجند تجربه بالای ۱۵ سال داشته و با نظام باغ‌سازی بیرجند آشنایی کامل داشتند، جمع‌آوری شد. برای تعیین پایایی پرسشنامه‌ها، پیش‌آزمون انجام گرفت که مقدار آلفای کرونباخ برای پرسشنامه رفتار آب ۰/۸۲ و پرسشنامه نظام باغ‌سازی ۰/۸۶ محاسبه شد که نشان از پایایی پرسشنامه‌ها دارد. سپس تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار Maxqda صورت گرفت. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد $(P < 0.05)$ که نه تنها آب در نگاه معماران در نظام باغ‌سازی بیرجند از اهمیت برخوردار است بلکه آب به لحاظ ابعاد فرآیندی، عملکردی و محیطی می‌تواند مخاطبان را به خیزش و لذت روحی روانی در نظام باغ‌سازی وادار سازد. با توجه به نتایج به دست آمده، پیشنهاد می‌شود که نظام سنتی تامین و گردش آب در باغ‌های تاریخی حفظ شود، کارکردهای آب در باغ شامل منظر کشاورزی احیا شود و سعی بر این نباشد حال که منظر کشاورزی اهمیت گذشته را ندارد، آب کارکردهای غیر اصیلی در باغ‌ها پیدا کند.

کلمات کلیدی:

آب و معماری، نظام توزیع آب، تمدن‌های آب، نظام‌های سنتی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1658666>

